

cc. 51569 L. 51579

51599 to 51599

॥ श्रीहरिः ॥ धर्ममार्गपरित्यज्य छलेनाध
 र्मवर्त्तिनः ॥ पतन्निनरके घोरपाषंडम्
 तवर्त्तनात् ॥ १ ॥ अधुना तु कलौ सर्वे
 विरुद्धाचारतत्पराः ॥ स्वाध्यायादिभि
 याहीनास्तथाचारपरा इप्सु रवाः ॥ २ ॥
 क्रियामानंतथाचारं विधिहीनं प्रकुर्व
 ते विद्विषमनसो ज्ञाता जिह्वोपस्थ
 परायणः ॥ ३ ॥ ब्राह्मणशयाः स्वतोदुष्टा

निबं०

२१२

स्तत्र धर्मकथं भवेत् ॥ वृद्धिः संपद्यते
धर्मस्ते दुर्लभतरा कलौ ॥ ४ ॥ अप्या
पि धर्ममार्गेण स्थित्वा ह्यहं भजेन्म
हा ॥ श्रीभागवतमार्गेण सकथं चि
त्तरिष्यति ॥ ५ ॥ अत्रा विवेदनिंदा
यामधर्मकरणात्तथा ॥ नरैकैर्न भवे
त्पात किंतु इति तेषु जायते ॥ ६ ॥ पूर्व
संस्कारतस्तत्र भजेन्मृत्योर्न भवेत्

निः॥ अतः संप्रतानि निवेदाश्चेत्सं सारेन
 नवेत्तदा॥७॥ एतावन्मात्रताप्यस्ति
 मार्गोस्मिन्मुखैरिणः॥ सर्वतपार्गेनन्
 आवेकहममात्रैकमानसेः॥८॥ सायु
 ज्यं कृद्मदेवेन श्रीध्रमेव ध्रुवं फलं॥ ए
 तादृशस्सुपुरुषः कोटिष्वपि सुदुर्लभः
 ॥९॥ यो दारागारपुत्रास्तप्राणान् वि
 त्तमिमं षरं॥ हित्वा कृद्मे परं नावशः

निबं०
२१३

प्रेम प्रभु तसदा ॥१०॥ विशिष्ट रूपं वे
दार्थ फलं प्रेमं च साधनं ॥ तत्साधनं
च न वधा न कि स्तत्प्रातिपादकाः ॥
॥११॥ गीता संकेपतस्तस्या नृकास्व
यमन्तश्चरिः ॥१२॥ न द्विस्तारि नाग
वतं सर्वं निर्णयपूर्वकं ॥१३॥ व्या
सः समाधिना सर्वमाहुहृद्मोक्त
मादित ॥ मार्गं सर्वमार्गं एवमु

क्षमः परिकीर्तितः ॥१३॥ अस्मिन् पान
जयं नास्ति मोचकः सर्वथा यत ॥ व
र्णाश्रमवर्णाधर्मे मुखे नष्टे च लेनतु
॥१४॥ क्रियमाणेन धर्मे स्वात्मस्त
स्मान् मोचनं ॥ बुद्धिमानादरं तस्मि
नष्टे साध्मे पिदुःखत ॥१५॥ स
त्तमार्गे ध्रुवफलं न क्रियार्गे समा
विशेत् ॥ विरुद्धकरणं नास्ति प्रक्रि

निबं०

२१४

मानविरुद्धपते ॥१६॥ कालितैरेव वाधः
स्पादवोचामप्रमादतां ॥ सर्वथा चेह
रि कृपाननविष्यति यस्पदि ॥१७॥
तस्य सर्वमाशः कयं स्पात्मा गैस्मिन्नु
तरामपि ॥ कृपायुक्तस्य तु यथासि
धैत्कारणमुच्यते ॥१८॥ कृष्णसेवा
परं वीरुदं नादिर हितं नरः ॥ श्रीमा
गवततत्वज्ञानजे जिज्ञासुरादरात्

॥११॥ तदा जावे स्वयं वापि मूर्तिं ह
त्वाहरेः क्वचित् ॥ परिचर्यो सदा कु
र्यान्तद्रूपं तत्र च स्थितं ॥२०॥ साका
रव्या प्रकृत्वा च मंत्रे स्थापि विधान
त ॥ श्री कृष्णं हजये च कथा यथा ल
ब्धोपचारकैः ॥२१॥ यथा सुंदरनां य
तिवस्त्रैराचरतैरपि ॥ अलंकुर्यात्त
स्पृष्टे मयथा यान् पुरः सुर ॥२२॥ ज्ञा

निबं०
२१५

यीदिरनुकूलश्चेत्कारयेन्न गवत्कि
यां॥ न दासीने स्वयंकुर्यात्प्रतिकूले
ग्रहं तपजेत्॥ २३॥ तत्पागेदृष्यतां
स्तियतो विष्णुपराङ्मुखः॥ सर्वथा
वृत्तिहीनश्चेदेकं यामंदरौ नयेत्॥
२४॥ प्रवेष्टुं नियमं कृत्वा श्रीमागव
तमादरात्॥ सर्वसंहेन पुरुषं सर्व
साकृद्भवावनात्॥ २५॥ वैराग्यं परं

नो मं च सर्व ध्यान पारित्यजेत् ॥ रत्नदे
हावसाने तु कृतार्थः स्यान्तसंशयः
॥२६॥ इति तिष्ठित्प मनसा कृष्णं परि
चरेत्सदा ॥ सर्वापेक्षां पारित्यज्य हृदं
कृत्वा मनस्विरं ॥२७॥ दृढविश्वास
तो युक्ता यथा सिद्धेनाद्या चरेत् ॥ वृथा
लापक्रिया ध्यानं सर्वथा वपारित्यजे
त् ॥२८॥ यद्यदिष्टानमन्त्रो के यश्चाति

निबं० प्रियमात्मनः॥ येन स्मान्तिवृत्तिश्चि
२१६ तेन त्वहमेसाधयेद्ध्रुवं॥२१॥ स्वयं
परिचरेन्न त्पावस्य प्रहृल्लनादि
भिः॥ एककालंद्विकालं वा त्रिका
लं वापि पूजयेत्॥३०॥ स्वधर्माच
रणं शक्त्या विधर्माच्च निर्वर्त्तनं॥ इ
न्द्रियाश्च विनिग्राहः सर्वस्यानल्पज्य
त्रयं॥३१॥ एतद्विरोधित्वं चि

ननु च शीघ्रं परित्यजेत् ॥ धर्मादीनां तथा
चास्य नारतम्यं विचारयेत् ॥ ३२ ॥ यथा
यथा हरिः कृष्णे मनसा विशते निजे ॥ त
था तथा साधनेषु परित्यज्य विवर्द्धते
॥ ३३ ॥ कृष्णे सर्वोत्तमके नित्यं सर्वथा ही
नो भवेत् ॥ उपदेष्टारं न कुर्वीत मान्ना
पेक्षं विवर्जयेत् ॥ ३४ ॥ सर्वथा तज्जु
गलापं नामोच्चारणमेव वा ॥ सभा

निर्बं० ग्रामपि कुर्वन्ति निर्जयो निस्पृहतः॥
२१७ ३५॥ साधनं परमेतद्धि श्रीभागवत
मादरात् ॥ परनीयं प्रयत्नेन निर्हेतु
कमदं नतः॥ ३६॥ शंखचक्रादिकं
धायं मृदापूजां गमेवतत् ॥ एकादश
पवासादिकर्त्तव्यं वेधवर्जितं॥ ३७॥
तथा कृष्णाय चापि सप्तमीवेधव
र्जिता॥ अन्यानपि तथा कर्त्तव्यं

यत्र वैहरेः ॥३८॥ एतत्सर्वं प्रयत्नेन ग्र
 हस्युस्म प्रकीर्तितं ॥३९॥ अन्येषां
 संज्ञावेतु स्याद्यतेः पर्यटनं वरं ॥ विद्वे
 पादप्यवाशक्त्या प्रतिबन्धादपि क्वचित्
 ॥४०॥ अत्याग्रह प्रवेशे वा पारपीडादि
 संज्ञावे ॥ तीर्था पर्यटनं श्रेष्ठं सर्वेषां
 वर्णिनां तथा ॥४१॥ यज्ञास्तीर्था नि
 चपुनः समानि हरिणा कृताः ॥ अपन

निबं०

३१८

स्नेष श्रुती ग्रहीत ही नान्नाधिकस्य
हि ॥ ४३ ॥ हतत्रयः पठन्ति त्वं नामा
नि च कृतानि एकाकी निस्पृहः
शांतः पर्यटन् कृष्णतत्परः ॥ ४४ ॥
देहत्यानन पर्यंतमव्यग्रत्वा त्सदाग
तिः ॥ उत्तमोत्तममेतच्छि पूर्वमुत्तम
ममीदृशं ॥ ४५ ॥ गृहं सर्वोत्तमात्मा
ज्जगन्त्रैस्तु न शक्यते ॥ कृष्ण

धर्मं तत्प्रयुं जीतं कृद्मो न च निवार
कः ॥ ४५ ॥ अथ वा सर्वदा शास्त्रं श्री
नागवतमादरात् ॥ पठनीयं प्रय
त्नो न सर्वहेतुविवर्जितं ॥ ४६ ॥ इति
धर्मो नैवयुं जीतं शास्त्रैः कं व गतैरपि
तदनावेयं यैव स्पान्तं यानि वाह
माचरेत् ॥ ४७ ॥ त्रयाणां येन केन
पि न जन्म मवाप्नुयात् ॥ जग

निबं० न्नाष्टोविकलेचश्रीरंगेवैकंतेतथा
 २१ए ॥४८॥ यत्रप्रजाप्रवाहस्पान्तत्रति
 ह्येन्नतत्परः॥ एतन्मार्गद्वयंप्रोक्तं
 तिसाधनंसंयुतं॥४९॥ कर्ममार्ग
 प्रवहस्पामिज्ञातानांबहुधाफलं॥ अ
 यथाज्ञानतः कर्मकुर्वीतस्त्रिवि
 धामतः॥५०॥ इति श्रीबह्मनाम्नो

विष्णुसंहितायां प्रकरणे
 अष्टादशोऽध्यायः

